Hilâlin değişik yerlerde değişik zamanlarda görünmesini, hilâlin Mekke'deki görünme zamanlarına bağlanmasının hükmü

﴿ حكم ربط المطالع بمطالع مكة ﴾

[Türkçe — Turkish — تركي]

Muhammed b. Salih el-Useymîn

Terceme : Muhammed Şahin

Tetkik : Ali Rıza Şahin

2010 - 1431

islamhouse.com

﴿ حكم ربط المطالع بمطالع مكة ﴾

« باللغة التركية »

محمد بن صالح العثيمين

ترجمة: محمد مسلم شاهين

مراجعة: علي رضا شاهين

2010 - 1431

islamhouse.com

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Soru:

Ümmetin birliğini sağlamak amacıyla mübarek Ramazan ayı ve diğer ayların girişi konusunda hilâlin değişik yerlerde değişik zamanlarda görünmesini, hilâlin Mekke'deki görünme zamanlarına bağlanmasını isteyenler bulunmaktadır. Bu konuda sizin görüşünüz nedir?

Cevap:

Astronomi ilmi açısından bu mümkün değildir. Çünkü Şeyhulislâm İbn-i Teymiye'nin de -Allah ona rahmet etsin- dediği gibi, bu ilmi bilen kimseler hilâlin farklı yerlerde farklı zamanlarda doğacağında görüş birliği içindedirler. Böyle bir farklılık olunca da her belde için ayrı bir hükmün olması (her ülkede hilâlin farklı zamanda görünmesi) naklî ve aklî delîlin gereğidir.

Naklî delîl Allah Teâlâ'nın şu sözüdür:

﴿...فَمَن شَهِدَ مِنكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ...﴾ [سورة البقرة من الآية : 185]

"...O halde sizden kim, Ramazan ayını idrak ederse, onda oruç tutsun..."[1]

Mekkeliler hilâli gördükleri halde dünyanın en uzak bölgesindeki insanların hilali görmedikleri farz edildiği zaman, bu âyetteki hitap, hilâli görmeyenlere nasıl yönelik olur?

Oysa Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((صُومُوا لِرُؤْيَتِهِ وَأَفْطِرُوا لِرُؤْيَتِهِ؛ فَإِنْ غُبِّيَ عَلَيْكُمْ فَأَكْمِلُوا عِدَّةَ شَعْبَانَ ثَلَاثِينَ.)) [متفق عليه]

"Ramazan hilâlini gördüğünüzde oruca başlayın, Şevvâl hilâlini gördüğünüzde de bayram edin.Eğer hilâl size görünmezse, Şaban ayını otuz güne tamamlayın."[2]

[1] Bakara Sûresi: 185

[2] Buhârî; Buhârî, 'Kitâbu's- Savm', Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in: Hilâli gördüğünüzde... sözü bâbı. Hadis no: 1909. Müslim; 'Kitâbu's-Sıyâm', 'Hilâlin görünmesiyle Ramazan orucunun farz oluşu bâbı'. Hadis no: 1081.

Örneğin Mekkeliler hilâli gördükleri zaman, ufuklarında hilâl görülmediğini ve Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in orucu hilâlin görülmesine bağladığını bildiğimiz halde Pakistanlıları ve onların doğusunda bulunanları oruç tutmaya nasıl mecbur edebiliriz?

Aklî delîle gelince, bu karşı çıkılması mümkün olmayan doğru bir kıyastır. Biz biliyoruz ki fecrin aydınlığı dünyanın doğu tarafında batı tarafından önce ortaya çıkmaktadır. Bizim doğumuzdaki bölgelerde şafak söktüğü zaman biz henüz gecenin karanlığında olduğumuz halde imsake başlamaya mecbur muyuz? Hayır. Bizim doğumuzdaki bölgelerde güneş battığı fakat biz henüz gündüzün içinde olduğumuz zaman orucumuzu açmamız câiz olur mu? Hayır. O halde hilâl, tamamen güneş gibidir. Hilâlle vakit belirlenirken aylık olarak belirlenir. Güneşle belirlenirken günlük olarak belirlenir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿أُحِلَّ لَكُمْ لَيْلَةَ ٱلصِّيَامِ ٱلرَّفَثُ إِلَىٰ نِسَآئِكُمْ ۚ هُنَّ لِبَاسٌ لَّكُمْ وَأَنتُمْ لِبَاسٌ لَّهُنَّ ۗ عَلِمَ ٱللَّهُ
أَنَّكُمْ كُنتُمْ تَخْتَانُونَ أَنفُسَكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ وَعَفَا عَنكُمْ ۖ فَٱلْـَٔـٰنَ بَـٰشِرُوهُنَّ وَٱبْتَغُوا۟ مَا
كَتَبَ ٱللَّهُ لَكُمْ ۚ وَكُلُوا۟ وَٱشْرَبُوا۟ حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَكُمُ ٱلْخَيْطُ ٱلْأَبْيَضُ مِنَ ٱلْخَيْطِ ٱلْأَسْوَدِ مِنَ ٱلْفَجْرِ ۖ ثُمَّ أَتِمُّوا۟
ٱلصِّيَامَ إِلَى ٱلَّيْلِ ۚ وَلَا تُبَـٰشِرُوهُنَّ وَأَنتُمْ عَـٰكِفُونَ فِى ٱلْمَسَـٰجِدِ ۗ تِلْكَ حُدُودُ ٱللَّهِ فَلَا تَقْرَبُوهَا ۗ
كَذَٰلِكَ يُبَيِّنُ ٱللَّهُ ءَايَـٰتِهِۦ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿١٨٧﴾﴾ [سورة البقرة الآية: ١٨٧]

"Oruç gecesi kadınlarınıza yaklaşmanız (Ramazan gecelerinde eşlerinizle cinsel ilişkiye girmeniz), **size helâl kılındı. Onlar, sizin için bir örtü, siz de onlar için bir örtü durumundasınız. Allah, nefsinize güvenemeyeceğinizi bildiği için müracaatınızı kabul buyurdu ve sizi bağışladı. Şimdi onlara yaklaşın ve Allah'ın sizler için takdir ettiğini** (evlat) **isteyin. Sabahın aydınlığı, gecenin karanlığından ayırt edilinceye kadar yiyin ve için. Sonra da** (güneşin batışı ile gecenin başlangıcı olan) **akşama kadar orucu tamamlayın. Bununla beraber siz mescitlerde itikâf halinde iken onlara yaklaşmayın** (eşlerinizle cinsel ilişkiye girmeyin)**.Bu hükümler, Allah'ın** (farz kıldığı helâl ve haram) **sınırlarıdır.**(Harama düşmemeniz için) **sakın onlara yaklaşmayın. Allah, âyetlerini insanlara böyle açıklıyor ki** (kendisinden) **sakınıp korunsunlar. "**[1]

[1] Bakara Sûresi: 187

Yine şöyle buyurmuştur:

﴿...فَمَن شَهِدَ مِنكُمُ ٱلشَّهۡرَ فَلۡيَصُمۡهُۖ ...﴾ [سورة البقرة من الآية : 185]

"...O halde sizden kim, Ramazan ayını idrak ederse, onda oruç tutsun..."[1]

Oruç ve iftarla ilgili şeylerde her yer için o yere âit bir hüküm kabül etmemiz naklî ve aklî delîlin gereğidir. Bu, Allah'ın Kitâbı ve Peygamberi -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünnetinde belirlediği görülen bir alametle irtibatlıdır. Bu alamet ise, hilâlin görülmesidir, güneşin veya fecrin görülmesidir.

[1] Bakara Sûresi: 185